

17. coroczne badanie Global CEO Survey

1. Oczekiwania i perspektywy rozwojowe / 2. Szanse rozwojowe / 3. Mapa zainteresowań polskich firm i Polska na mapie zainteresowań globalnych / 4. Potencjalne źródła zagrożeń / 5. Działania restrukturyzacyjne / 6. Spojrzenie w przyszłość

Co po kryzysie?

Powrót do starych wyzwań globalnych w nowych warunkach

1344

członków zarządów
największych globalnych firm

55%

obawia się o dostępność
kluczowych umiejętności

85%

polskich prezesów uważa
że postęp technologiczny
będzie miał decydujący wpływ
na prowadzenie biznesu

O badaniu

Na całym świecie w badaniu PwC CEO Survey 2014 wzięło udział 1344 członków zarządów największych globalnych firm. Badanie przeprowadzone zostało w ostatnim kwartale zeszłego roku. W ramach badania globalnego, uzupełnionego przez dodatkową próbę badawczą przebadano także 40 firm z Polski.

Wstęp

Szanowni Państwo!

Siedemnaste badanie PwC Annual Global CEO Survey przeprowadzono wśród 1344 prezesów spółek w 68 krajach. Tradycyjnie pytaliśmy respondentów o przewidywania dotyczące sytuacji ich firm, najistotniejsze trendy we współczesnej gospodarce oraz o plany dotyczące zmian w strategii działania i rozwoju.

Światowa gospodarka powoli wychodzi z kryzysu, rozpoczętego załamaniem finansowym w latach 2007-2008, jednak jej rozwój wciąż narażony jest na wiele zagrożeń, z którymi muszą się zmagać zarządzający firmami. Tempo rozwoju gospodarczego w ciągu najbliższych lat będzie najprawdopodobniej spowolnione, a natężenie globalnej konkurencji będzie rosło wraz z coraz większą liczbą przedsiębiorstw poszukujących nowych rynków. Wraz z rosnącą zamożnością rośnie rola rynków wschodzących w kształtowaniu globalnego popytu i jednocześnie spada ich konkurencyjność cenowa. Coraz większe znaczenie będzie miało konkurowanie innowacyjnością produktów co będzie się wiązało z coraz intensywniejszym poszukiwaniem na rynku najwartościowszych pracowników. Tendencje te nie omijają także naszego kraju i ankietowani przez nas prezesi wyraźnie to dostrzegają.

Prowadzone rokrocznie badanie PwC umożliwia śledzenie zmian nastrojów panujących w globalnych korporacjach. Pozwala obserwować prawdopodobne kierunki strategicznych działań mających na celu dostosowanie do wyzwań stawianych zarówno przez globalny kryzys jak i przez głębsze trendy strukturalne. Wraz z ankietą światową, przeprowadziliśmy po raz kolejny dodatkowe badania polskiej perspektywy. Polskim menadżerom zadaliśmy pytania podobne do tych, na które odpowiadali respondenci z całego świata. Prezentowane w tym raporcie wyniki dają ciekawy materiał do przemyśleń. Zachęcamy do lektury i zapraszamy do dyskusji i refleksji nad optymalnymi strategiami rozwoju firm w naszym kraju.

Olga Grygier
Prezes Zarządu
PwC

Witold M. Orłowski
Główny Doradca Ekonomiczny
PwC

Podsumowanie

Tegoroczne wyniki PwC CEO Survey odzwierciedlają globalną poprawę nastrojów. Wciąż jednak wyraźnie widać, iż deklarowany optymizm wciąż obciążony jest sporą dawką niepewności co do rozwoju sytuacji na świecie, w kraju i poszczególnych sektorach.

Odsetek uczestników ankiety silnie przekonanych o tym, że przychody ich firm wzrosną w ciągu najbliższych 12 miesięcy wzrósł w tym roku na świecie z 36% do 39%. W Polsce także nastąpiła poprawa z 26% do 30%. Wyraźnie poprawiają się też oczekiwania polskich menadżerów dotyczące perspektyw rozwojowych firm w dłuższym okresie.

Okolo 30% menadżerów w Polsce i na świecie poszukuje szans rozwojowych przede wszystkim w dalszym rozwoju organicznym na istniejących rynkach oraz w innowacjach.

Wzrost optymizmu co do przyszłości własnych firm jest ściśle związany z tym, jak ankietowani przez nas menadżerowie postrzegają sytuację globalną. Nikt z respondentów w Polsce i jedynie 7% w skali globalnej oczekuje pogorszenia się sytuacji w światowej gospodarce w najbliższym roku.

Nasze wyniki pokazują spore zainteresowanie polskich menadżerów możliwościami rozwoju na nowych rynkach zagranicznych. Szans rozwojowych na nowych rynkach upatruje prawie 20% polskich respondentów, podczas gdy średni wynik światowy to 14%. Głównym obiektem zainteresowania pozostają Niemcy, które pojawiają się w 16% wskazań dotyczących 3 rynków priorytetowych. Drugie miejsce (12%) zajmują inne kraje strefy Euro, a tuż za nimi (10%) są kraje naszego regionu.

Także Polska jest w relacji do swego potencjału ekonomicznego postrzegana jako bardzo atrakcyjny rynek, którego znaczenie będzie istotnie wzrastać w nadchodzących latach.

Respondentów wciąż jednak niepokoją niektóre aspekty rozwoju sytuacji otoczenia gospodarczego. W Polsce budzącym największe obawy czynnikiem jest w tym roku potencjalna niestabilność kursów walutowych oraz możliwe zmiany zachowania konsumentów. Na świecie najwięcej niepokoju budzą trzy powiązane ze sobą potencjalne zjawiska: niepewny wzrost gospodarczy, reakcja rządów na deficyty i zadłużenie finansów publicznych oraz związane z tym potencjalne podniesienie obciążeń podatkowych.

Pomimo oczekiwanej poprawy sytuacji wciąż silna jest presja na działania restrukturyzacyjne prowadzące do większej konkurencyjności przedsiębiorstw. Struktura planowanych

na 2014 rok działań restrukturyzacyjnych nie zmieniła się istotnie w stosunku do roku 2013. Zarówno firmy polskie (60% odpowiedzi) jak i za granicą (64% odpowiedzi) planują przede wszystkim programy restrukturyzacji kosztów. Jej nieco mniejsza intensywność skutkuje lepszymi niż w roku ubiegłym oczekiwaniami dotyczącymi zatrudnienia.

Czynnikiem, który w największym stopniu będzie determinował strategię firm w długim okresie będzie postęp technologiczny. Wśród trzech najważniejszych czynników umieszcza go ponad 80% ankietowanych. Natomiast w Polsce ponad połowa respondentów (55%) uważa, iż będzie to czynnik dominujący i umieszcza go na pierwszym miejscu. Najwięcej niepokoju na świecie budzi przygotowanie funkcji R&D do nowych wyzwań, w Polsce natomiast zaniepokojenie budzi przygotowanie funkcji Zarządzania Ryzykiem.

1. Oczekiwania i perspektywy rozwojowe

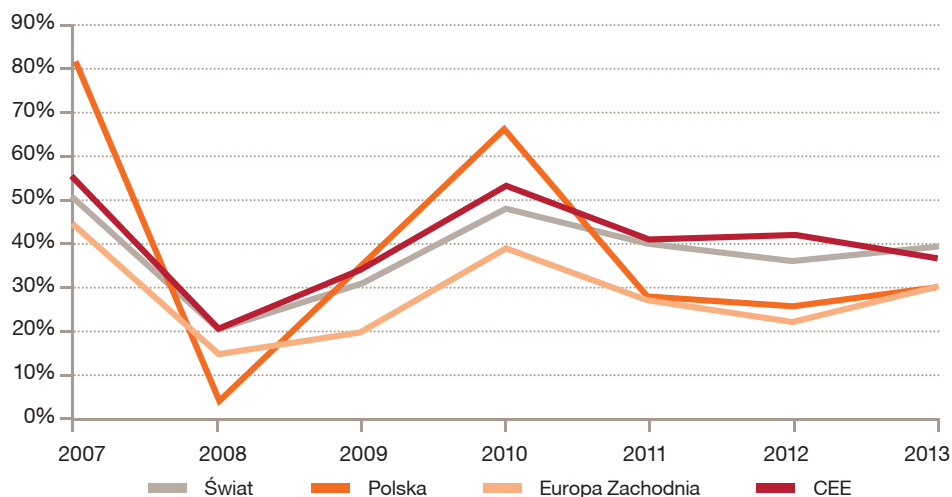
Analizę wyników CEO Survey zaczynamy jak zwykle od przedstawienia poglądów respondentów dotyczących perspektyw wzrostu sprzedaży zarządzanych przez nich przedsiębiorstw. Odzwierciedlają one globalną poprawę nastrojów i oczekiwań w porównaniu do kilku poprzednich lat. Z drugiej strony, wciąż jednak wyraźnie widać, iż deklarowany optymizm wciąż obciążony jest sporą dawką niepewności co do rozwoju sytuacji na świecie, w kraju i poszczególnych sektorach.

Rok temu nastroje wciąż się pogarszały, choć wynik ten nie był już tak wyraźny jak wcześniej. W tym roku nastąpiło

wyraźne odwrócenie trendu. Odsetek uczestników ankiety silnie przekonanych o tym, że przychody ich firm wzrosną w ciągu najbliższych 12 miesięcy wzrósł z 36% do 39%. Relatywnie silną poprawę zaobserwowaliśmy w Europie Zachodniej (wzrost z 22% do 30%), choć fakt ten można tłumaczyć wyjątkowo głębokim pesymizmem menadżerów europejskich w zeszłym roku.

Wyniki w skali globalnej wskazują na nieco wyższy, ale stabilny poziom optymizmu w dłuższej perspektywie czasowej. Zarówno w zeszłym, jak i w tym roku odsetek menadżerów przekonanych co do wzrostu przychodów

Odsetek respondentów przekonanych co do wzrostu przychodów ich firm w ciągu najbliższych 12 miesięcy

Źródło: Badanie własne PwC

30%

polskich prezesów oczekuje wzrostu przychodów w perspektywie 12 miesięcy...

...a już
58%

w perspektywie 3 lat

swoich firm w ciągu nadchodzących 3 lat wyniósł 46%. Można więc powiedzieć, że rozwój sytuacji na świecie w roku 2013 był zgodny z oczekiwaniami i nie wpłynął w żaden sposób na postrzeganie przez ankietowanych dalszej przyszłości swoich firm.

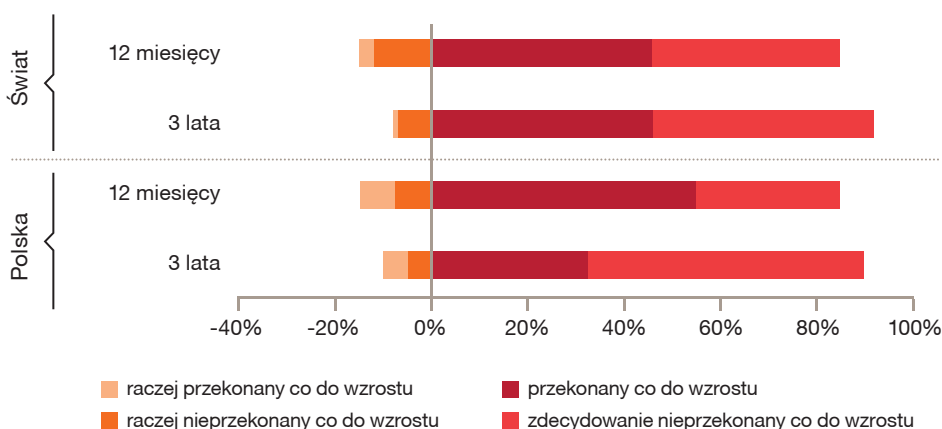
W Polsce także nastąpiła poprawa oczekiwań krótkookresowych (z 26% do 30%), i była to tendencja lepsza niż w innych krajach naszego regionu Europy Centralnej, gdzie odnotowano spadek liczby optymistów z 42% do 37%. W tej chwili poziom optymizmu polskich menadżerów jest podobny jak w Europie Zachodniej.

Wyraźnie poprawiają się za to oczekiwania polskich menadżerów dotyczące perspektyw rozwojowych firm w dłuższym okresie. Dwa lata temu odsetek optymistów wynosił jedynie 33%, rok temu wzrósł on do 45%, by w tym roku osiągnąć 58%.

W perspektywie długookresowej polscy menadżerowie są więc znacznie bardziej optymistyczni od swoich odpowiedników na świecie (46%), w Europie Zachodniej (40%) czy w Europie Centralnej (42%).

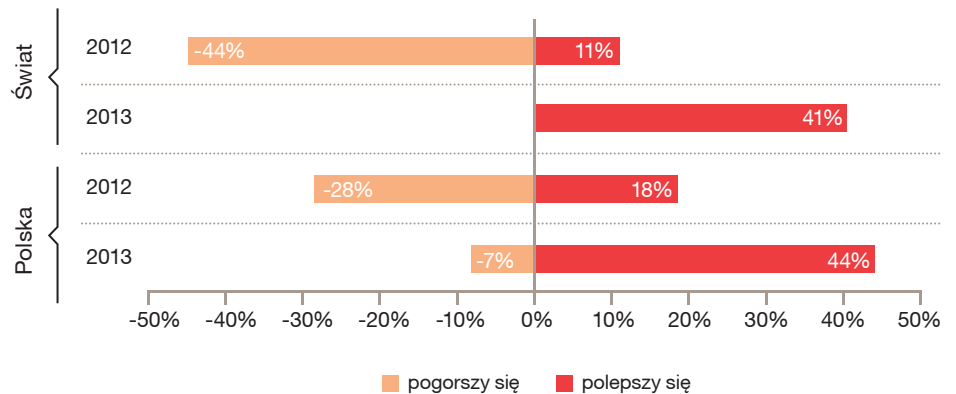
Gdy zsumujemy liczby tych, którzy wykazują zdecydowany i umiarkowany optymizm co do wzrostu przychodów ich firm, wyniki dla Polski i przeciętne dla całego świata są niemal identyczne.

Perspektywy wzrostu przychodów firm (% odpowiedzi)

Źródło: Badanie własne PwC

Opinia o rozwoju sytuacji na świecie w ciągu nadchodzących 12 miesięcy (% odpowiedzi)

Źródło: Badanie własne PwC

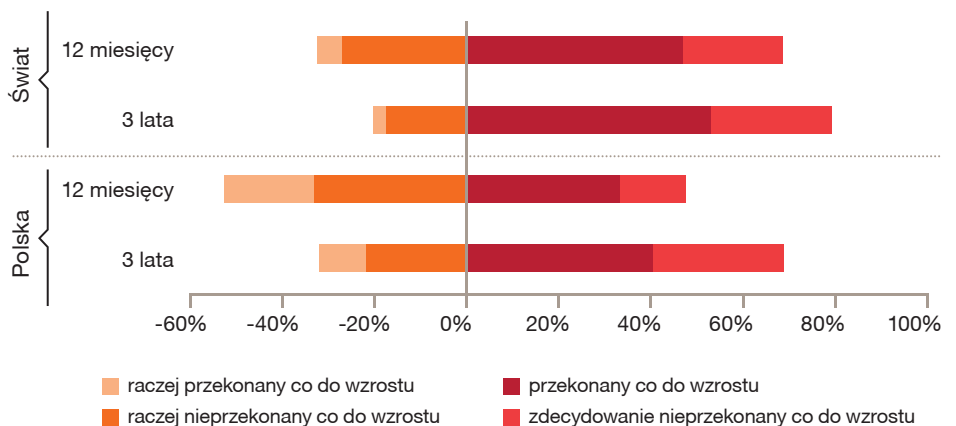
Zsumowany odsetek umiarkowanych i zdecydowanych optymistów w horyzoncie 12-miesięcznym jest dokładnie taki sam i wynosi 85%, a w horyzoncie 3-letnim wynosi odpowiednio 90% w Polsce i 92% na świecie. Można więc powiedzieć, że wśród polskich zarządzających firmami odsetek optymistów jest równy średniej światowej, choć jest to optymizm ostrożniejszy. Z podobną sytuacją mieliśmy także do czynienia w zeszłym roku.

Wzrost optymizmu co do przyszłości własnych firm jest ściśle związany z tym,

jak anketowani przez nas menadżerowie postrzegają sytuację globalną. Nikt z anketowanych w Polsce i jedynie 7% anketowanych globalnie oczekuje pogorszenia się sytuacji w światowej gospodarce w najbliższym roku. Poprawa w porównaniu z rokiem ubiegłym jest tu kolosalna. Wtedy odsetki pesymistów wynosiły odpowiednio 44% w Polsce i 28% na świecie.

Co ciekawe, zarówno polscy menadżerowie jak i ich odpowiedniki na świecie znacznie bardziej optymistycznie spoglądają na przyszłość swoich firm i ogólnej sytuacji globalnej,

Perspektywy wzrostu przychodów w branży (% odpowiedzi)

Źródło: Badanie własne PwC

Odnotowano ogromny spadek obaw przed globalnym załamaniem gospodarki

Polska

44%
2012

0%
2013

Świat

28%
2012

7%
2013

niż na przyszłość branż w których działają. Tylko 14% menadżerów w Polsce i 21% na świecie jest silnie przekonanych co do wzrostu sprzedaży w swojej branży w ciągu 12 miesięcy.

Gdy zsumujemy menadżerów silnie i umiarkowanie przekonanych co do wzrostu sprzedaży w branży to otrzymamy tylko 48% optymistów w Polsce i 68% na świecie, czyli w obu przypadkach znacznie mniej niż w przypadku oczekiwań dotyczących zarządzanych przez ankietowanych firm.

Złe postrzeganie sytuacji we własnych branżach może być związane z dostrzeganiem coraz silniejszej presji konkurencyjnej w związku ze spowolnionym rozwojem gospodarki globalnej. Może to być częściowym wyjaśnieniem dla wciąż wyraźnej tendencji do restrukturyzacji kosztów oraz dla ostrożnych planów dotyczących zatrudniania nowych pracowników, o których piszemy więcej nieco później.

Menadżerowie widzą największe możliwości rozwoju w trzech obszarach:

wzrost organiczny na rynkach lokalnych

innowacje

nowe działania i ekspansja zagraniczna

33%

30%

33%

35%

19%

14%

● Polska ● Świat

2. Szanse rozwojowe

Rosnący optymizm menadżerów każe nam przyjrzeć się, w jakich przedsięwzięciach szukają oni szans rozwojowych dla swoich firm. Zarówno w Polsce jak i na całym świecie największy odsetek respondentów - około 30% - szuka ich przede wszystkim w dalszym rozwoju organicznym na obecnych rynkach oraz w innowacjach.

Charakterystyczne jest to, iż na perspektywy rozwojowe na istniejących rynkach nieco optymistyczniej patrzą menadżerowie w Polsce i innych krajach Europy Centralnej i Środkowej.

Jest to związane z relatywnie dobrymi, w porównaniu ze strefą Euro, perspektywami rozwojowymi gospodarek w tej części Europy.

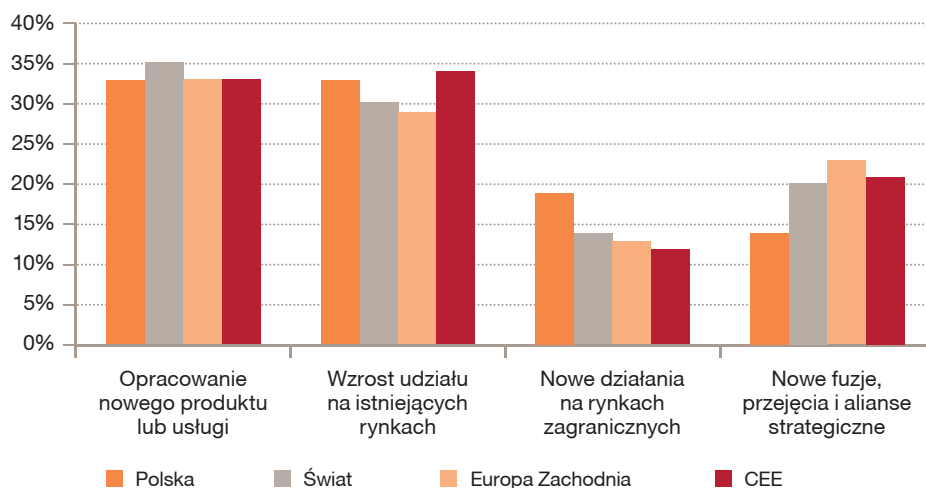
Cieszy znacznie większe niż w zeszłym roku zainteresowanie polskich menadżerów możliwościami rozwojowymi jakie niesie ze sobą działalność innowacyjna. W tym roku 1/3 ankietowanych przez nas w Polsce dostrzega w innowacjach główną szansę rozwojową, w zeszłym roku odsetek ten wynosił jedynie 12%.

Nasze wyniki pokazują także duże zainteresowanie polskich menadżerów możliwościami rozwoju na nowych

rynkach zagranicznych. Wynik ten jest zgodny z naszymi wcześniejszymi obserwacjami dotyczącymi priorytetów rozwojowych polskich przedsiębiorstw. Szans rozwojowych na nowych rynkach upatruje prawie 20% ankietowanych przez nas w Polsce, podczas gdy średni wynik światowy to 14%, a wynik dla CEE to jedynie 12%. Wynik ten jest także w przypadku Polski wyższy niż w zeszłym roku, gdy odsetek polskich menadżerów zainteresowanych nowymi rynkami zagranicznymi wyniósł 12%.

Z drugiej strony polscy menadżerowie nieco mniej szans, niż przeciętna światowa, upatrują w możliwości zainicjowania nowych fuzji i przejęć.

Odsetek respondentów upatrujących szans rozwojowych w poszczególnych przedsięwzięciach

Źródło: Badanie własne PwC

3. Mapa zainteresowań polskich firm i Polska na mapie zainteresowań globalnych

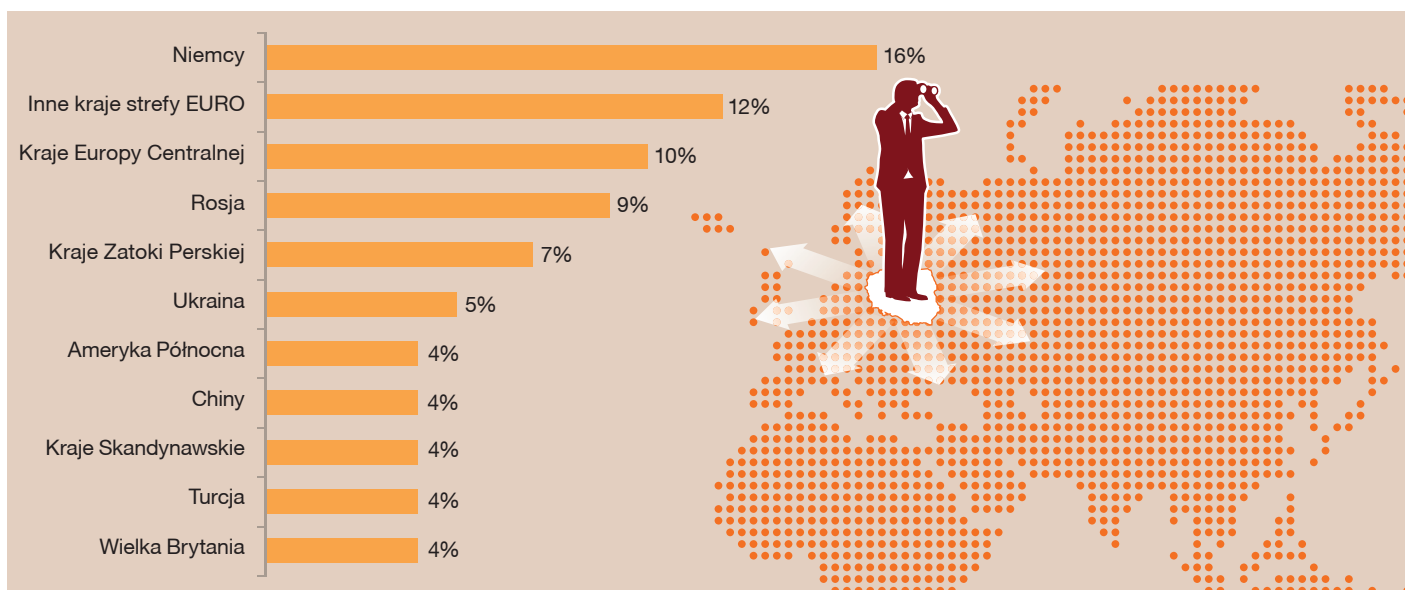
Ponieważ wyniki naszego badania w ciągu ostatnich lat wskazują na rosnące zainteresowanie nowymi rynkami zagranicznymi wśród polskich menadżerów, postanowiliśmy przyjrzeć się bliżej krajom, które postrzegają oni jako najważniejsze dla swojej działalności (poza Polską). Niejako przy okazji przyglądamy się także pozycji Polski na liście priorytetów geograficznych menadżerów światowych.

Mapa zainteresowań polskich menadżerów AD2014 z jednej strony potwierdza niektóre tradycyjnie obserwowane tendencje, a z drugiej pojawiają się też zjawiska nowe. Nie zaskakuje fakt, iż głównym rynkiem zagranicznym pozostają Niemcy, które pojawiają się w 16% wskazań dotyczących rynków priorytetowych. Drugie miejsce (12%) zajmują inne kraje strefy Euro, a tuż za nimi (10%) są kraje naszego regionu. Nie dziwi

także wysokie miejsce Rosji, choć wydaje się, iż jeszcze kilka lat temu pozycja tego kraju byłaby wyższa.

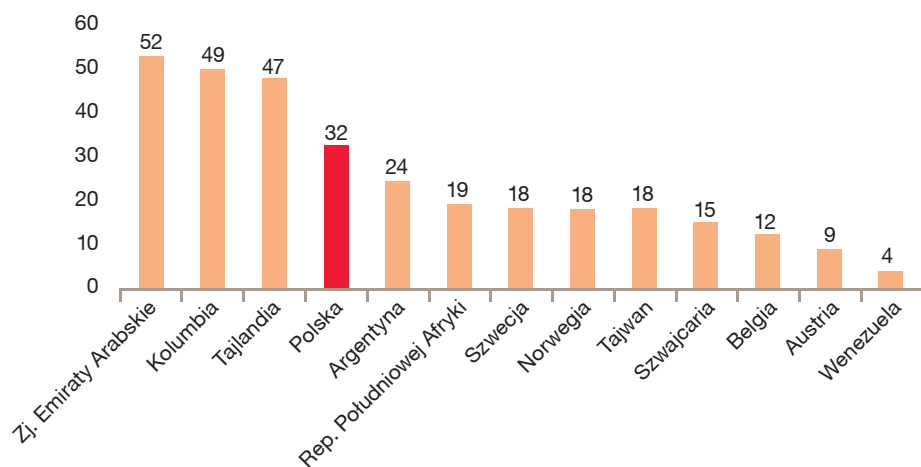
Warto natomiast zwrócić uwagę na wysoką pozycję, jaką wśród biznesowych priorytetów polskich menadżerów zajmują kraje Zatoki Perskiej, co może oznaczać rosnące ambicje globalne rodzimych firm. Ciekawa także wydaje się wyraźna obecność na liście priorytetów

Najważniejsze rynki zagranicznej ekspansji polskich firm

Źródło: Badanie własne PwC

Liczba wskazań krajów jako priorytetowych dla rozwoju firm (kraje o porównywalnej do Polski wielkości PKB)

Źródło: Badanie własne PwC

pojedynczych krajów, które do tej pory postrzegaliśmy raczej jako element większych rynków – czyli Turcji i Wielkiej Brytanii.

Turcja jest jednym z najludniejszych (81 mln) i najszybciej rozwijających się krajów w Europie lub jej pobliżu. Polityka gospodarcza tureckich firm charakteryzuje się dużą ekspansywnością, która dodatkowo w dłuższym okresie będzie wspierana przez dobrą sytuację demograficzną. Zapewni to z jednej strony dopływ nowych coraz lepiej wykształconych kadr, a z drugiej rosnącą liczbę bogacących się konsumentów. Dla polskich firm nie bez znaczenia może być także tradycyjnie dobre postrzeżenie „marki Polska” w tym kraju.

Wielka Brytania to nieco inny przypadek, choć także prognozy wzrostu gospodarczego na tle innych krajów Europy Zachodniej wyglądają

tam więcej niż zadowalająco – średnio około 2% rocznie (w latach 2013-2018). Tutaj jednak istotną rolę może odgrywać także zainteresowanie, jakim w ostatnim okresie w samej Wielkiej Brytanii cieszy się Polska, a także fakt, iż bardzo pomocna w ekspansji polskich firm na wyspach może okazać się siła obecnej tam polskiej imigracji.

Jak wygląda pozycja Polski na mapie zainteresowań menadżerów na świecie? Informacja, iż Polskę jako jeden z 3 głównych priorytetów wskazano w sumie w około 1% odpowiedzi może wydawać się mało zachęcająca. Z drugiej strony daje to naszemu krajowi 24 miejsce wśród 61 krajów o jakie pytaliśmy wprost w ramach badania. Jeszcze bardziej optymistycznie wygląda 6 pozycja w Europie, co lokuje nas tuż za Turcją, a wyraźnie przed Włochami, czy Hiszpanią.

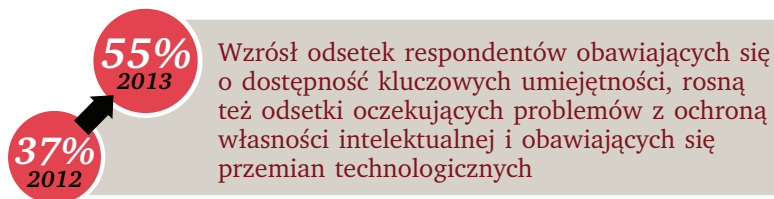
Na wykresie jednak umieściliśmy Polskę w nieco innej perspektywie. Znajduje się ona tam wśród krajów o podobnej do Polski chłonności rynku wewnętrznego, czyli takich w których PKB w roku 2013 mieściło się (wg. szacunków IMF) pomiędzy 350 i 650 miliardami USD (w Polsce było to 514 miliardów USD). W grupie tej Polska znajduje się na 4 miejscu. Bardziej interesującymi rynkami o porównywalnej wielkości są jedynie Zjednoczone Emiraty Arabskie, Kolumbia oraz Tajlandia, jako mniej atrakcyjne oceniane są między innymi: Argentyna, Południowa Afryka czy Tajwan.

Oznacza to, iż Polska jest relatywnie do swego potencjału ekonomicznego postrzegana jako atrakcyjny rynek, którego znaczenie, według opinii światowych menadżerów, będzie istotnie wzrastać w nadchodzących latach.

Maleją obawy przed zjawiskami kryzysowymi...

...a rosną obawy przed zagrożeniami biznesowymi i regulacyjnymi...

4. Potencjalne źródła zagrożeń

Pomimo znacznie lepszych niż rok temu oczekiwań dotyczących rozwoju sytuacji gospodarczej na świecie, a także przyszłości własnych firm, pytani przez nas menadżerowie wciąż wyrażają obawy co do niektórych aspektów rozwoju sytuacji w ich otoczeniu gospodarczym.

W Polsce budzącym największe obawy czynnikiem jest w tym roku potencjalna niestabilność kursów walutowych, którą jako zagrożenie postrzega 68% menadżerów, czyli prawie dokładnie tyle samo ile rok wcześniej.

Jest to również jedyny niekorzystny czynnik gospodarczy, którego menadżerowie w Polsce obawiają się bardziej niż menadżerowie światowi.

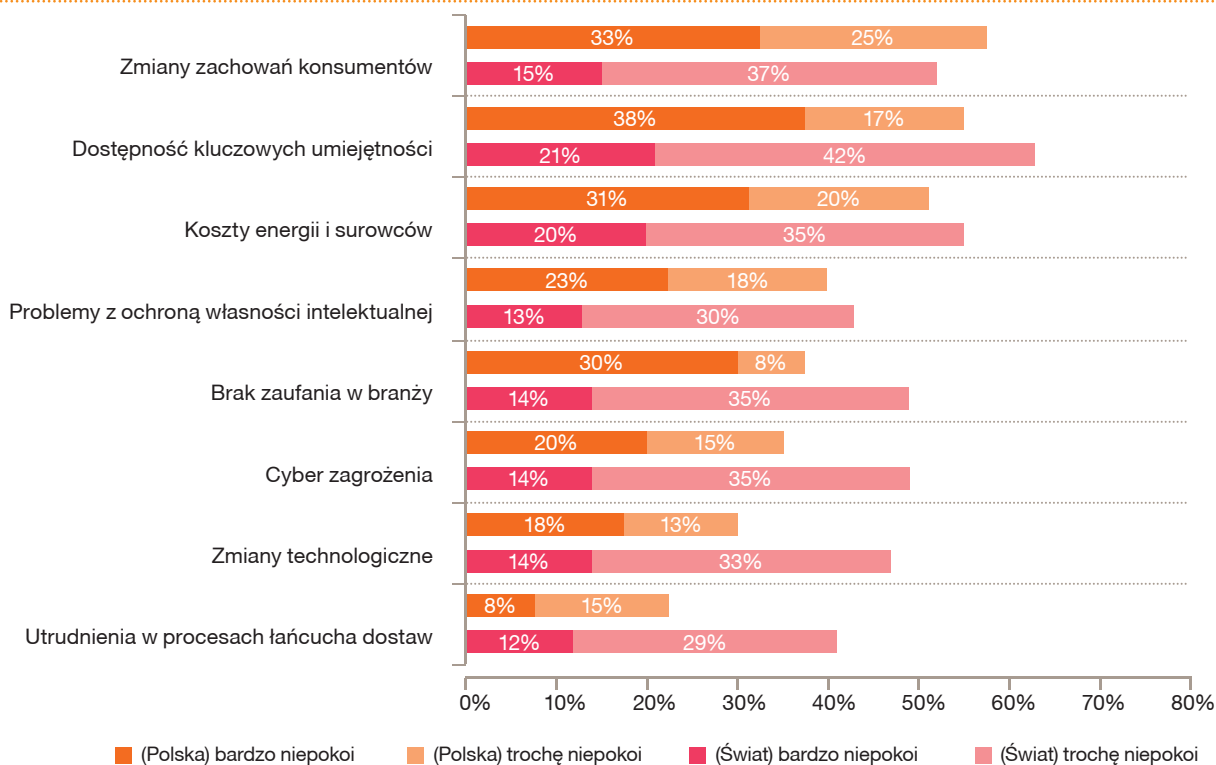
Na świecie najwięcej niepokoju budzą trzy powiązane ze sobą potencjalne zjawiska. Około 70% ankietowanych wciąż obawia się niepewnego wzrostu gospodarczego, reakcji rządów na deficyty i zadłużenie finansów publicznych oraz związanego z tym możliwego wzrostu obciążeń podatkowych. Czynniki te są dominujące pomimo tego, iż skala obaw z nimi

Gospodarcze i polityczne zarożenia dla rozwoju (% odpowiedzi)

Źródło: Badanie własne PwC

Biznesowe zagrożenia dla rozwoju (% odpowiedzi)

Źródło: Badanie własne PwC

związanych spadła w porównaniu do ubiegłego roku o średnio 10 punktów procentowych.

Ciekawa jest wyjątkowo duża różnica w skali obaw dotyczących możliwego wzrostu obciążeń podatkowych pomiędzy menadżerami z Polski i reszty świata (50% wobec 70%). Być może znaczenie mają tutaj zapowiedzi nowego ministra finansów, który bardzo wyraźnie zapowiada reformy prawa podatkowego, które mają ułatwić życie polskim przedsiębiorcom, co nie sugeruje podnoszenia podatków.

Obawy menadżerów budzą też zagrożenia natury biznesowej. W tym przypadku jednak poziom zaniepokojenia jest nieco mniejszy niż możliwymi negatywnymi tendencjami makroekonomicznymi – zagrożenia natury biznesowej budzą niepokój około 45% ankietowanych w Polsce i na świecie, podczas gdy zagrożenia natury makroekonomicznej budzą niepokój około 60% respondentów.

Największy niepokój wśród polskich menadżerów budzą możliwe zmiany zachowania konsumentów (58%) i jest to jedyne zagrożenie natury biznesowej, którego polscy menadżerowie obawiają się bardziej niż średnia światowa. Z drugiej strony warto zauważyć, iż poziom zaniepokojenia potencjalnym zachowaniem konsumentów w Polsce spadł w porównaniu do wyników ubiegłorocznych o 19 punktów procentowych.

Drugie miejsce wśród potencjalnych zagrożeń dostrzeganych w Polsce to obawa o dostępność kluczowych umiejętności. Niepokój o dostępność wykwalifikowanych kadr wyraziło w tym roku aż 55% polskich respondentów, było to znacznie więcej niż rok wcześniej (37%).

Podobnie jak miało to miejsce w latach ubiegłych, polscy menadżerowie wyrażają nieznaczne, na tle wyników światowych, zaniepokojenie dotyczące potencjalnych utrudnień w obszarze łańcucha dostaw. Wyraźnie mniej obawiają się także zagrożeń technologicznych oraz zagrożeń natury informatycznej.

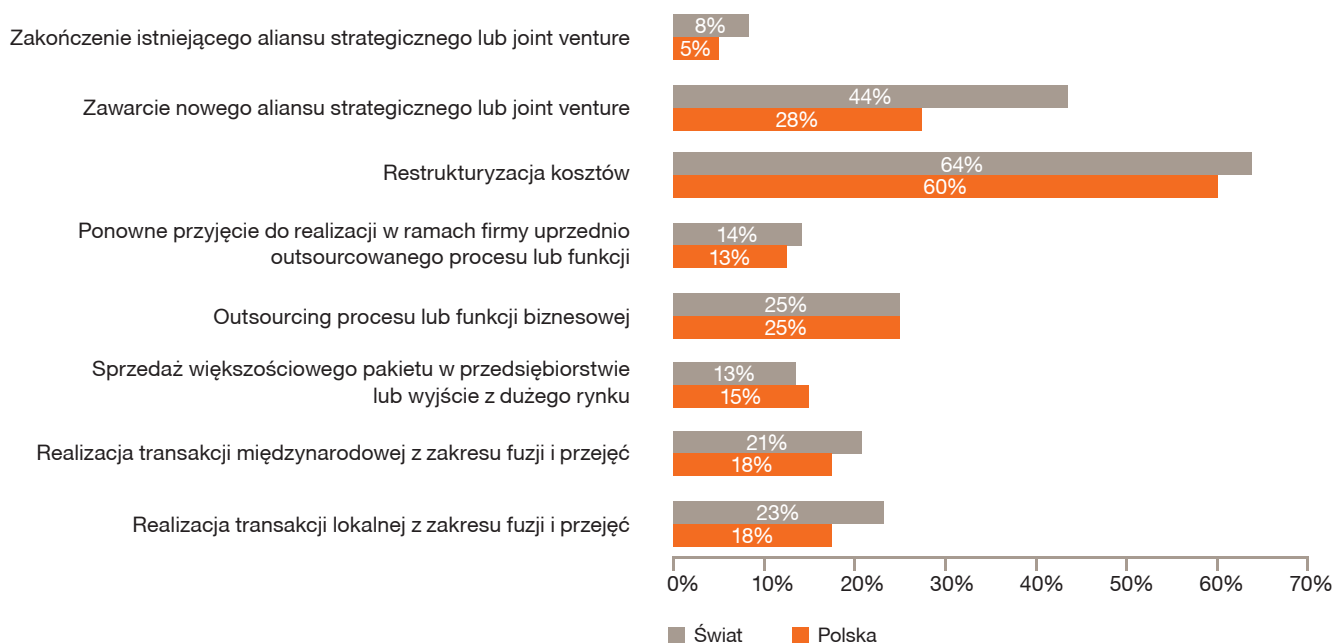
5. Działania restrukturyzacyjne

Pomimo poprawy nastrojów poziom niepewności co do tempa rozwoju gospodarki polskiej i światowej wciąż pozostaje wysoki. Dodatkowo wyraźnie widoczna jest obawa o sytuację poszczególnych branż, związana z rosnącą presją konkurencyjną, wynikającą z oczekiwania wolniejszego niż w czasach przed kryzysem globalnego wzrostu popytu. Oznacza to, iż pomimo oczekiwanej poprawy sytuacji wciąż silna jest presja na działania restrukturyzacyjne prowadzące do większej konkurencyjności przedsiębiorstw Polsce i na świecie.

Struktura planowanych na 2014 rok działań restrukturyzacyjnych nie zmieniła się istotnie w stosunku do roku 2013. Zarówno firmy polskie (60% odpowiedzi) jak i za granicą (64% odpowiedzi) planują przede wszystkim programy restrukturyzacji kosztów. W roku 2013 działania takie podjęło odpowiednio 75% firm w Polsce i 76% firm na świecie. Widać więc planowane niewielkie obniżenie intensywności tego typu działań.

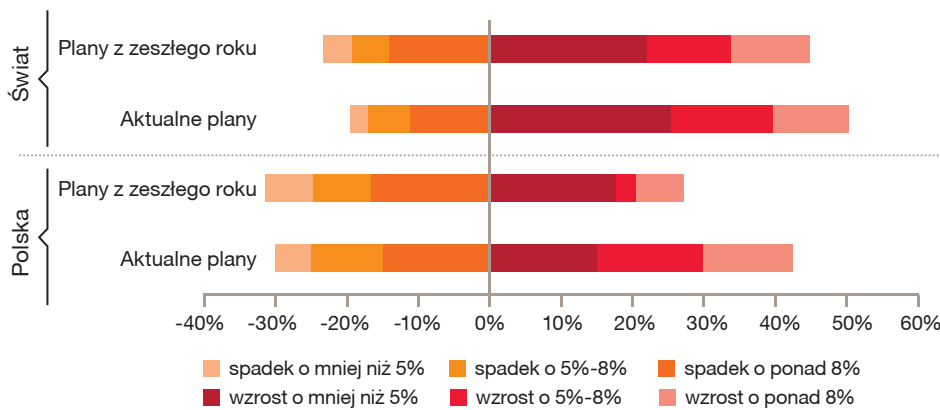
Pomimo tego, iż alianse strategiczne lub operacje joint-venture zajmują drugie

Działania restrukturyzacyjne planowane na następnych 12 miesięcy

Źródło: Badanie własne PwC

Perpektywy wzrostu przychodów w branży (% odpowiedzi)

Źródło: Badanie własne PwC

miejsce pod względem ich popularności, to otrzymane wyniki wskazują, iż gotowość polskich firm do tego typu przedsięwzięć jest niższa niż na świecie. Operacje takie przeprowadzone zostały w roku 2013 w 34% firm światowych i tylko 15% polskich, takie plany na rok 2014 zgłosiło 44% menadżerów światowych i 28% polskich.

Wśród planowanych w Polsce na rok 2014 działań relatywnie popularny jest też outsourcing funkcji biznesowych (25% wskazań). Inne działania nie cieszą się już taką popularnością.

Mniejsza intensywność planowanej restrukturyzacji kosztów skutkuje nieco lepszymi niż w roku ubiegłym oczekiwaniami dotyczącymi

zatrudnienia. Sytuacja w Polsce w tym zakresie wciąż pozostaje gorsza niż na świecie, choć z drugiej strony poprawia się nieco szybciej.

W ubiegłym roku zwiększenie zatrudnienia planowało odpowiednio 27% menadżerów w Polsce i 45% menadżerów na świecie. W tym roku liczby te wynoszą już odpowiednio 43% i 50%.

Niestety wciąż podobna jak w zeszłym roku, i w Polsce i na świecie, jest liczba menadżerów planujących redukcję liczby pracowników w swoich firmach. Odsetki te wynoszą około 30% w Polsce i 20% na świecie.

Rosnąca liczba firm pragnących zatrudniać nowych pracowników oraz

utrzymująca się liczba firm pragnących zredukować ich liczbę oznacza, iż spada odsetek oczekujących stabilizacji zatrudnienia. Oznacza to, iż nadchodzący rok może być okresem intensywnych przetasowań na rynku pracy w Polsce i na świecie. Pracownicy częściej niż do tej pory będą zmieniać miejsce pracy, bez przedłużającego się okresu bezrobocia.

Oznacza to jednocześnie okazję i wyzwanie dla działów HR w firmach, które jednocześnie dostaną od swoich zarządów sygnał do poszukiwania nowych specjalistów, których dostępność, pomimo trwających zwolnień, będzie znacznie mniejsza niż w ostatnich latach.

6. Spojrzenie w przyszłość i kształtowanie przywództwa

Poprawiająca się sytuacja w krótkim okresie, oraz świadomość nadchodzących istotnych zmian w środowisku gospodarczym w dłuższej perspektywie czasowej skłoniła nas do postawienia menadżerom pytań dotyczących dalszej przyszłości i głównych trendów, które będą ją kształtować.

Odpowiedzi otrzymane od polskich respondentów nie różnią się istotnie od tendencji światowych. Czynnikiem, który w największym stopniu będzie

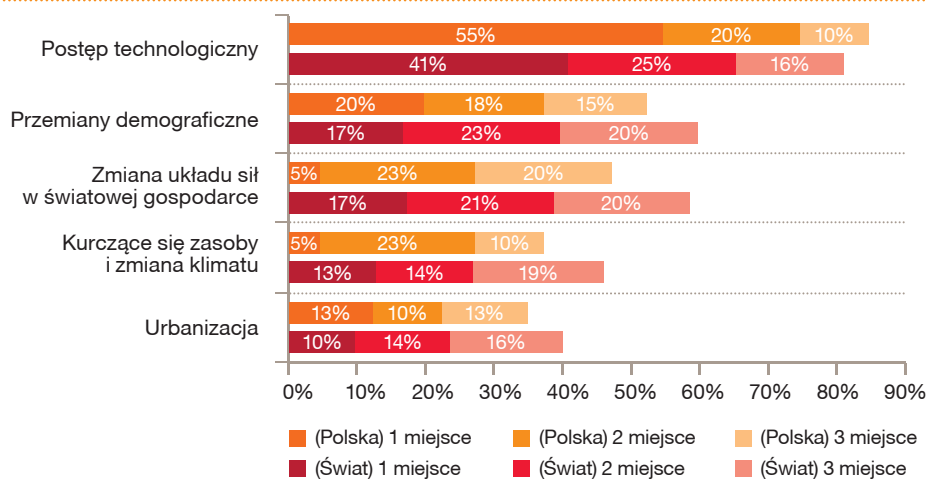
determinował strategię firm jest postęp technologiczny. Wśród trzech najważniejszych czynników umieszcza go ponad 80% ankieterów. Z czego w Polsce ponad połowa (55%) uważa, iż będzie to czynnik dominujący i umieszcza go na pierwszym miejscu.

Ciekawe jest zestawienie tego wyniku z odpowiedziami polskich menadżerów dotyczącymi postrzegania przez nich zagrożeń dla rozwoju swoich firm. Z jednej strony, są oni przekonani o dominującej roli postępu technicznego

dla rozwoju biznesu, z drugiej, nie budzi on ich obaw. Świadczy to może o bardzo wysokiej ocenie własnej zdolności do adaptowania się do zmieniającego się otoczenia technologicznego.

To, czy ocena ta jest zgodna z rzeczywistością pokaże przyszłość. Z jednej strony, doświadczenia PwC we współpracy z polskimi firmami pokazują, iż są one zdolne do bardzo elastycznego reagowania na zmieniające się okoliczności. Z drugiej strony, wciąż niewielkie nakłady na działalność

Trendy długookresowe o największym wpływie na prowadzenie biznesu (% odpowiedzi)

Źródło: Badanie własne PwC

Ocena przygotowania polskich przedsiębiorstw do długookresowych wyzwań:

HR

R&D

około 1/3 badanych uważa te funkcje za dobrze przygotowane

innowacyjną i inne wskaźniki lokujące Polskę na jednym z ostatnich miejsc w Europie pod tym względem mogą budzić pewien niepokój.

Kolejne czynniki, które mogą determinować przyszłe środowisko biznesowe były umieszczane przez menadżerów na wiodących miejscach z podobną częstotliwością – od 40% do 60%. Relatywnie najmniejsze znaczenie będą według naszych respondentów miały urbanizacja i kurczenie się zasobów oraz zmiany klimatyczne. Wskazuje to na istotne różnice w priorytetach pomiędzy

przedstawicielami środowisk biznesowych i niektórych, szczególnie europejskich, elit politycznych.

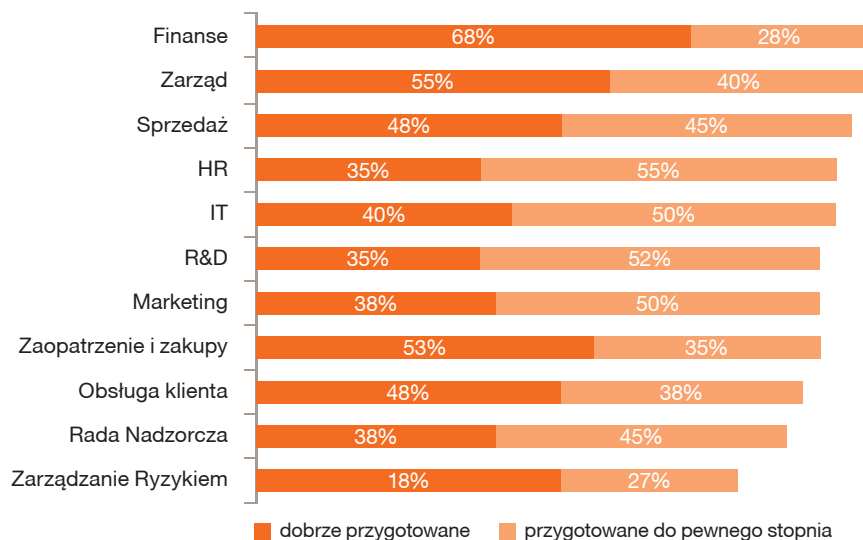
Poza wskazaniem samych trendów poprosiliśmy także menadżerów o ocenę stopnia przygotowania poszczególnych funkcji biznesowych w ich firmach do długookresowych wyzwań biznesowych. Generalnie odpowiedzi uzyskane w Polsce i na świecie były dość podobne. Znacząca większość, bo od 75% do 95% menadżerów, oceniło wszystkie swoje działy jako przygotowane dobrze lub do pewnego stopnia.

Do bardziej szczegółowej analizy wybraliśmy dwie funkcje biznesowe, dla których otrzymane wyniki wydawały się nam najciekawsze: Badania i Rozwój oraz Zarządzanie Ryzykiem.

Zarówno w Polsce jak i na świecie odsetek menadżerów uważających swoje działy Badania i Rozwoju jako dobrze przygotowane do trendów długookresowych jest niski. Choć polscy respondenci oceniają ten stan nieco lepiej, nie są to jednak różnice bardzo istotne.

Widoczne dostrzeżenie słabości swoich działów badawczo-rozwojowych może stać w sprzeczności w zestawieniu

Ocena przygotowania poszczególnych funkcji do wyzwań długookresowych w Polsce (% odpowiedzi)

Źródło: Badanie własne PwC

Zarządzanie ryzykiem

Polska

48%

co prawda blisko połowa menadżerów uważa tę funkcję w swoich firmach za **dobrze przygotowaną...**

25%

...ale aż co czwarty z nich uznaje tę funkcję za **zupełnie nieprzygotowaną**

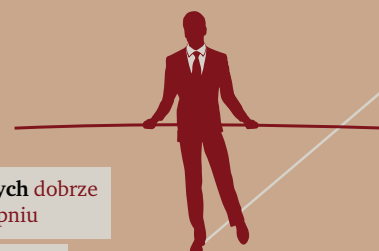
Świat

89%

jest **przygotowanych** dobrze lub w pewnym stopniu

11%

tylko tylu ocenia funkcję za **nieprzygotowaną**

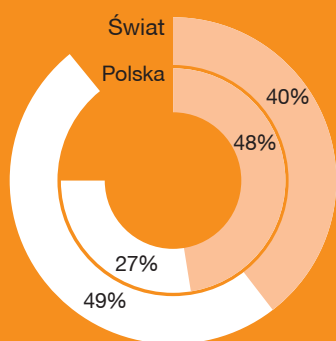
z wcześniejszymi wynikami pokazującymi, iż polscy menadżerowie jednocześnie dostrzegają znaczenie przemian technologicznych i nie czują związanych z tym obaw. Może być to spowodowane przekonaniem o zdolności do importu cudzych technologii lub o wciąż silnej przewadze wynikającej z konkurencyjności kosztowej. Takie przekonanie może niestety w dłuższej perspektywie niekorzystnie wpłynąć na zdolność polskich firm do konkurencji globalnej.

Wysoki odsetek polskich menadżerów (aż 25%) uważa, iż funkcja Zarządzania

Ryzykiem w ich firmach nie jest nawet częściowo przygotowana do nadchodzących wyzwań. Wynik ten jest znacznie gorszy niż na świecie. Z drugiej strony prawie połowa polskich respondentów ocenia tę funkcję jako dobrze przygotowaną. W tym przypadku wysoki jest więc odsetek ocen skrajnych.

Ten brak obojętnych, „letnich” ocen może, po pierwsze, oznaczać docenianie wagi tego zagadnienia, a po drugie, może świadczyć o gotowości na przeprowadzanie istotnych zmian w tym zakresie.

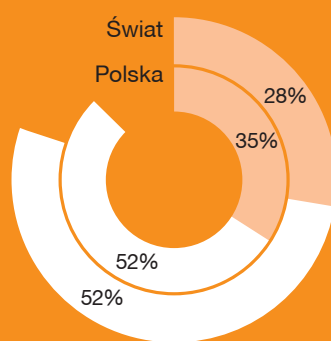
Ocena przygotowania funkcji Zarządzania Ryzykiem do wyzwań długookresowych w Polsce i na świecie

■ dobrze przygotowane
 ■ przygotowane do pewnego stopnia

Źródło: Badanie własne PwC

Ocena przygotowania działu R&D do wyzwań długookresowych w Polsce i na świecie

■ dobrze przygotowane
 ■ przygotowane do pewnego stopnia

Źródło: Badanie własne PwC

Kontakt

Olga Grygier
Prezes Zarządu
+48 22 746 4214
olga.grygier@pl.pwc.com

Witold Orłowski
Główny Doradca Ekonomiczny
+48 22 746 4394
witold.orlowski@pl.pwc.com

Mateusz Walewski
Ekonomista
+48 22 746 6956
mateusz.walewski@pl.pwc.com

www.pwc.pl/ceo-survey

Zaprezentowane wyniki bazują na założeniu, że uzyskane informacje ze źródeł innych niż PwC, są kompletne i dokładne we wszystkich aspektach. PwC zakłada, że uzyskane dane i odpowiedzi są zgodne z prawdą, w związku z czym nie dokonywano przeglądu lub jakiegokolwiek innej weryfikacji otrzymanych danych. Niniejsza analiza jest pewną interpretacją otrzymanych danych i nie może być traktowana jako ostateczna rekomendacja, czy też porada odnośnie wyboru metod działania lub jako sugestia w zakresie zastosowania konkretnych rozwiązań. Dokumentu tego nie należy traktować jako substytutu konsultacji z profesjonalnymi doradcami. W związku z powyższym PwC nie przyjmuje odpowiedzialności wobec żadnego podmiotu, który będzie bez konsultacji z profesjonalnym doradcą wykorzystywał informacje zawarte w niniejszej analizie.